

לוחמים דרוזיים בהרי השוף
מטחפגזים מכוון היטב השמיד את הכוח

להגברת עוצמת האש האמריקאית מול ביירות. אך ההשפעה של הגעתה היא בעלת משמעות מדינית ופסיכולוגית יותר מאשר צבאית. עם כל התיגבור בעוצמת-האש שנושאת בחובה ספינה זו, הרי היא נופלת, במידה רבה, מעוצמת-האש שמסוגלים להנחית כ-60 מטוסי הקרב המצויים של סיפונה של נושאת-המטוסים אייזנהאואר השוהה מול ביירות מאז תחילת הקרבות (ועל סיפון האייזנהאואר מצויים אומנם כ-90 מטוסים, אולם רק כ-60 מהם הם מטוסי-קרב והשאר משמשים למשימות של לוחמה בצוללות, לוחמה אלקטרונית, אתראה, סיור/ציילום, תירדוק ותובלה). אך הופעתה מול ביירות חיוקה את אמינות האיום האמריקאי, ואילו היתה מופעלת היתה מגבירה את הקושי של בעלי-הברית של סוריה לתפוס את סוקיאל-ערב, וייתכן שבכך תרמה להחלפת הסורים להפסיק את האש.

יחד עם זאת, יש לזכור כי בעוד שלאמריקאים יש תשובה ללוחמה סוריה, הרי שגורמי השמאל הלכנוניים ואש"ף עשויים לפעול נגדם בלוחמת גרילה. השימוש בגרילה ארטילרית — הפגזות-פתע, במטרה לגרום למכסיומים נפגעים בקרב האמריקאים, עליידי השיעים מבורג' אל-כברג'נה והדרוזים מן הגבעות, עשוי לחזק את הדרישה בארצות-הברית להחזיר את הנחתים הביתה. פעילות כזאת תאלץ את האמריקנים להפעיל ארטילריה ומטוסים נגד יישובים, כאשר על כל לוחם שיהרג ייהרגו גם אזרחים רבים, מה שיגרום למחאות הן באירופה והן בארצות-הברית.

במוקדם או במאוחר עשויים האמריקאים, שמיחמם בשרדה-העופה נשלט עליידי ההרים, למצוא את עצמם כאוכלוסייה עוינת שתפגע בהם נקודות שולטות אלה. במידה שיעשו זאת יעלה להם הדבר בניגודים שדעת-הקהל האמריקאית רגישה להם ויביא אותם לשליטה כאוכלוסייה עוינת שתפגע בהם באמצעות לוחמת גרילה. זו תסתייע כירי כוהיגועים מחלקים אחרים של השוף, ובמיקרה כזה יעמדו בפניו הדילמה, אם להרחיב את מאחוז או לא. יש להניח כי על רקע זה יעדיפו האמריקאים שצבא לבנון ישתלט על תוואי שטח אלה, אולי כסיוע אש אמריקאי. אולם גם אם יצליח צבא לבנון, שנכשל כנאצינו להנחית התקפת-נגד באיזור כיפון, לעמוד במשימה זו, עדיין יהיה

הרצוה, כמו פירוק הגדה-המכונת והשלכתו החוצה. ההצהרות האמריקאיות, ובייחוד זו המתחייבת לא לתת לסוקיאל ע'רב ליפול, לא היו אומנם בבחינת זריקת ההגה, אולם היו לפחות הנחת מנעול על ההגה, אשר תקשה את השליטה במכונית ותשהה את הסתתה הצידה גם אם ירצו בכך. האמריקאים גם הפעילו לחצים על ג'מיל לקבל חלק מתביעות הסורים, כולל מתן מעמד של משקיף לסוריה כוועדת הפיוס. יש, כנראה, גם סעיפים והבנות שלא פורסמו. שילוב זה של איומים ופיתויים הוא ששיכנע את הסורים לסטות הצידה (יש להניח שגם הלחצים של סעודיה היה חלק מהחלטתם, אם כי לא כגורם מכריע). חלק האמריקאים, גם רצונם של הדרוזים בהפסקת-אש שימש שיקול. ג'ונבלאט חשש מהפיכת השוף לירת-לחימה בין הסורים והאמריקאים או

הדרוזים כצבא לבנון אומנם ערק והצטרף לכוחותיו של ג'ונבלאט, אולם נראה כי החיילים המוסלמיים לא ערקו בהמוניהם. וכך, בניגוד לתחויות, לא התפורר צבא לבנון עקב הפעלתו בעימות. עם זאת יש לזכור כי הכוח שבלם את המיתקפה על סוקיאל-ערב היה גרוד העילית של צבא לבנון, שאומן עליידי נחתים אמריקאים. נעזר כסיוע-אש של אניות הצי השישי ונהנה מיעוץ מיקצועי של אנשי הכומנות הירוקות. מן הצד השני תקף את סוקיאל ע'רב ערב רב של אירגונים שונים שמירת התיאום כיניהם היתה לקויה ביותר ולפיכך לא הצליחו למוטט את מערך ההגנה. במיקרה אחד הצליחו התוקפים לחרור לעיירה, אולם מטחפגזים מכוון היטב מספינות הצי השישי השמיד את הכוח החודר.

בעיקר בין הדרוזים ובעלי-בריתם לבין הפלאנגות, הרי לאחריו נפל נטל הלחימה נגד הקואליציה של הכוחות הדרוזיים והפלסטיניים שהתקדמה לעבר ביירות, על צבא לבנון. כוחות צבא לבנון החליפו את הפלאנגות כחלק ממאחזיהן בגיזרה שמדרום-מזרח לביירות, כאשר גרוד חי"ר 82 מחטיבה 8 תופס את סוקיאל-ערב, המונעת חבירה בין הכוחות הדרוזיים בעליי וכין אלה שבשווייפאת, כעוד יחידות אחרות של החטיבה מתפרסות באיזור כחלה-עריא שעל כביש ביירות-דמשק.

בגיזרת החוף התפרס גרוד 42 מחטיבה 4, באיזור ח'לדה-כפר סיל, על-מנת למנוע מן הדרוזים, היושבים בגבעות ערמון, לנתק את ציר החוף מדרום לביירות. כוח אחר מן החטיבה חבר לכסיס הצבא הלכנוני שבכפר מתא.

מן הצד השני נשאו בנטל הלחימה: המיליציה של ג'ונבלאט וכוחות מאירגונים שונים של אש"ף וממיליציות לבנוניות שונות. מן הפת"ח לחמו באיזור חטיבת ירמוך, או חלק ממנה, וכוח מגדוד חללי ספטמבר בפיקודו של מוקדם (סא"ל) אברנאטר. (חללי ספטמבר היה הגרוד הממוכן של הפת"ח אשר הושמד ביוני 1982 עליידי צה"ל בצידון, אולם נראה כי הוקם מחדש בצפון לבנון). כמו כן נטלו חלק בקרבות כוחות מאירגון א-צאעיקה, כוח של החיאת העממית של חבש, כוחות מן החזית הדמוקרטית של חוואתמה וכן כוח מאירגונו של ג'בריל. כן השתתפו בלחימה אנשי אל-אמל השיעית, ואנשי המיליציה של המיפלגה הקומוניסטית.

הסורים כמעט שלא נטלו חלק בקרבות באיזור השוף, אם כי כוחותיהם באיזור הועמדו בכוננות. כוחות אלה כללו יחידות באיזור המתן, (לטענת הפלאנגות ספגה סוללת תותחי 130 מ"מ מגרוד הארטילריה פגיעה ישירה מתותחיהם, כיום הראשון לקרבות).

הפלישה הישראלית שברה את כל הכלים והנסיגה הישראלית שלפה את שד האיבה הבין-עדתי מן הבקבוק

פגיעה קשה בכוחותיו עליידי האמריקאים, רבר שעשוי היה להביא לכניסת צבא לבנון ואולי אף לשיבת הפלאנגות לשוף, ולכסוף: הלחצים שהופעלו עליו עליידי חלק מכני ערתו בלבנון ובישראל.

מדינות מעבר לים

כ שלב זה הצליחה המעורבות האמריקאית לבלום את המיתקפה לעבר ביירות. אין ספק שבלוחמה סוריה תצליח עוצמת האש האמריקאית המרוכזת מול ביירות לבלום את המיתקפה, אם תתחדש. הגעתה של אוניית המערכה ניר-גרסי תרמה תרומה משמעותית

חוסר יכולתם של הדרוזים והפלסטינים להגיע להכרעה בסוקיאל-ערב היה אחד הגורמים להפסקת-האש. גורמים נוספים: האיום האמריקאי להחרף את המעורבות הצבאית ונכונות מימשלו של ג'מיל להגמיש את עמדותיו. המצב ששרר בין סוריה לארצות-הברית ערב הפסקת-האש הזכיר את מישחק המכונות האמריקאי אפרוח. עלייפי כללי המישחק, מרהירים שני נהגים את מכוניותיהם זו מול זו והראשון שניבהל מחשש התנגשות וסוטה הצידה, וזכה בתואר אפרוח. הן האמריקאים והן הסורים נקטו מדיניות הצהרתית של הליכה לקראת עימות. במישחק יכול כל צד להגביר את אמינותו עליידי נקיטת אמצעים, אשר ימנעו ממנו לסטות הצידה גם אם

איומים ופיתויים

ע מידתו המסתיעה של צבא לבנון מול המיתקפה שהונחתה עליו, היא זו שהצילה, בינתיים, את מישטרו של ג'מיל. חלק ניכר מן